

Komisja
Europejska

Turystyka przyrodnicza i przygodowa na wybrzeżu

Sesimbra, Portugalia

Dwóch młodych miłośników przyrody założyło innowacyjną firmę turystyczną, która pozwala im zarabiać na życie w ramach ich niewielkiej nadmorskiej społeczności i jednocześnie prowadzić nowe, zrównoważone działania w okolicy.

Oferta firmy obejmuje obserwowanie delfinów, wycieczki łodzią, nurkowanie z fajką i, co najważniejsze, „coasteering”, czyli ekstremalną aktywność fizyczną polegającą na pokonywaniu nadmorskich tras metodami takimi jak kanioning, skoki z klifów i zjeżdżanie tyrolką. Vertente Natural – przedsiębiorstwo wspierane przez rybacką lokalną grupę działania (RLGD) – jest pierwszą firmą w Portugalii oferującą „coasteering”, co sprawia, że cieszy się ogromną popularnością i przyjmuje rezerwacje z krajów całej Europy i nie tylko.

Istotną rolę w utworzeniu Vertente Natural w 2004 r. odegrała inicjatywa LGD ADREPES, która od tego czasu miała duże znaczenie dla kluczowych etapów rozwoju tej firmy. Dzięki regularnym kontaktom z przedstawicielami RLGD ta lokalna firma mogła korzystać z doradztwa w zakresie możliwości oferowanych przez różne fundusze europejskie, które odpowiadały jej potrzebom. Po otrzymaniu dotacji na rozpoczęcie działalności RLGD pomogła firmie Vertente Natural rozszerzyć jej ofertę z wycieczek lądowych po Parku Naturalnym Arrabida o produkty turystyczne związane z zasobami morskimi i dziedzictwem przybrzeżnym tego obszaru. Dotacja umożliwiła przede wszystkim zakup sprzętu kajakowego i zjazdowego, a także inwestycje w internetową platformę marketingową i rezerwacyjną. Firma kontynuowała urozmaicanie swojej

działalności, dokonując zakupu sprzętu do sportów morskich, a ostatnio, w 2023 r., otrzymała dotację na poprawę infrastruktury usługowej w porcie Sesimbra.

Obecnie Vertente Natural przyciąga średnio 30 000 krajowych i międzynarodowych turystów rocznie, którzy dzięki jej działalności mogą uprawiać ciekawe sporty i poznawać wspaniałą linię brzegową tej małej gminy w pobliżu Lizbony. Oprócz stworzenia nowej działalności na tym obszarze, projekt umożliwił miejscowej młodzieży (często absolwentom turystyki i/lub kierunków przyrodniczych z pobliskiego Uniwersytetu Lizbońskiego) pozostanie w gminie, zapewniając im całoroczną pracę. W ten sposób inicjatywa opiera się na istniejącym kapitale ludzkim, promując walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe tego obszaru. Prezentuje ona zarówno informacje na temat środowiska naturalnego obszaru, jak też kultury i praktyk rybackich. Odwiedzający mogą na przykład skosztować lokalnych produktów spożywczych, takich jak *fariña torrada*, a oprócz tego poznać historię tej wysokobiałkowej przekąski, którą miejscowi rybacy zawsze zabierają na swoje łodzie.

Rezultaty:

- Uruchomienie nowej działalności gospodarczej opartej na lokalnym dziedzictwie naturalnym i morskim, przyciągającej turystów odwiedzających pobliskie obszary, np. Lizbonę.
- Stworzenie 14 pełnoetatowych, całorocznych miejsc pracy oraz 10 sezonowych miejsc pracy (maj-październik) dla lokalnej młodzieży.
- Zapewnienie innowacyjnej i zrównoważonej oferty turystycznej o wysokiej wartości dodanej w Sesimbrze przez cały rok.
- Rozwój nieformalnej sieci współpracy między sektorem turystyki przygodowej a innymi podmiotami turystycznymi, takimi jak hotele i restauracje, w celu wzmocnienia marki Sesimbrzy jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.

Możliwość przeniesienia doświadczeń i wskazówki:

Co robić:

- Przedkładać zrównoważoną turystykę wysokiej jakości nad turystykę masową.
- Koncentrować się na długoterminowym rozwoju lokalnych firm i zapewniać im dostęp do bieżących wskazówek i wsparcia.
- Zwiększać rozpoznawalność oferty turystycznej poza obszarem lokalnym.
- Koncentrować inwestycje na działaniach, które przynoszą największy wpływ na lokalny obszar.

Czego nie robić:

- Nie należy traktować firm oferujących podobne usługi jako konkurencji. Trzeba pamiętać, że cel jest wspólny!
- Nie należy zapominać o współpracy z innymi operatorami turystycznymi i sektorami uzupełniającymi, takimi jak obiekty zakwaterowania, transport, sklepy spożywcze i restauracje. Wyniki osiągnięte dzięki współpracy w ramach tej nieformalnej sieci mogą być lepsze, niż się spodziewamy!
- W przypadku wspierania projektów turystycznych należy się upewnić, że nie przyczyniają się one do nadmiernego obciążenia obszaru liczbą turystów lub zwiększenia sezonowości zatrudnienia i turystyki.

Cytat od beneficjenta projektu

„W dzisiejszych czasach ludzie interesują się nie tylko miastami, ale lubią też poznawać odległe zakątki kraju i przeżywać przygody. Tego typu praca ma zazwyczaj charakter sezonowy, ale tutaj wielu z nas pracuje przez cały rok. Chociaż dla mnie to tak naprawdę nie jest praca! Możliwość obcowania z naturą i morzem oraz dzielenie się tym z innymi ludźmi to prawdziwa przyjemność!”

Henrique Piugo, przewodnik turystyczny w Vertente Natural.

Całkowity koszt projektu i źródła finansowania

Całkowity koszt projektu:
285 223 EUR

Dotacja RLGD:
157 509 EUR (55% całkowitego kosztu projektu)

Wkład beneficjenta:
127 714 EUR (45% całkowitego kosztu projektu)

Czas realizacji

2004–2005 (LEADER), 2011–2012 (EFR), 2023 (EFRM)

Beneficjent

Vertente Natural, Lda

José Saleiro

jsaleiro@vertentenatural.com

Telefon: +351 210 848 919

Facebook: <https://www.facebook.com/vertente.natural/>

Instagram: <https://www.instagram.com/vertentenatural/>

Youtube: <https://www.youtube.com/user/vertentenatural/videos>

Kontakt do RLGD:

[GAL ADREPES Costeiro](https://www.galadrepes.pt), Portugalia

adrepes@adrepes.pt

+351 212 337 930

FAMENET